

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 1To/9/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8114011533
Dátum vydania rozhodnutia: 05. 04. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Pirkovská
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2017:8114011533.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Evy Pirkovskej a sudcov JUDr. Vladimíra Monoka a Mgr. Iva Maruščáka na verejnom zasadnutí konanom dňa 5.4.2017 v trestnej veci proti obž. P. B. pre zločin obchodovania s ľuďmi podľa § 179 ods. 1 Tr. zák., o odvolaní poškodenej P. G. proti rozsudku Okresného súdu Prešov sp. zn. 5T/142/2014 zo dňa 25.11.2016 takto

r o z h o d o l :

Podľa § 319 Tr. por. z a m i e t a odvolanie poškodenej P. G..

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom uznal okresný súd obž. P. B. vinným zo zločinu obchodovania s ľuďmi podľa § 179 ods. 1 Tr. zák. na tom skutkovom základe, že:

v presne nezistenej dobe mesiaca október 2013 v Prešove využil zlú sociálnu a finančnú situáciu P. G. a pod zámienkou dobre platenej práce čašníčky a upratovačky v Talianskej republike ju zlákal a na vlastné náklady prepravil svojim motorovým vozidlom značky Q. K. bielej farby EVČ: X. do Talianskej republiky, do mesta Bolzano a následne do mesta San Severo, kde ju v presne nezistenom čase od mesiaca október 2013 do mesiaca marec 2014 pod vyhrážkami, že ju v Talianskej republike nechá bez finančných prostriedkov, prinútil k prostitúcii.

Za to mu podľa § 179 ods. 1 Tr. zák., § 38 ods. 2 Tr. zák. uložil trest odňatia slobody vo výmere 4 rokov.

Podľa § 48 ods. 2 písm. b) Tr. zák. obžalovaného na výkon trestu zaradil do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

Podľa § 288 Tr. por. poškodenú P. G., nar. X.X.XXXX, trvale bytom U. C., X. č. XXX/X, Q., zastúpenú JUDr. Romanom Dulom, AK Banská Bystrica, Hlavná č. 15 odkázal s nárokom na náhradu škody na civilné konanie.

Proti tomuto rozsudku podala poškodená v zákonom stanovenej lehote prostredníctvom svojho splnomocnenca odvolanie. V dôvodoch odvolania uvádza, že odvolanie podáva pre nesprávnosť výroku o náhrade škody, teda v tej časti, ktorou nebola priznaná náhrada škody priamo v trestnom konaní a s nárokom na náhradu škody bola odkázaná na civilné konanie. Zotrváva na argumentoch prednesených splnomocnencom v rámci záverečnej reči a taktiež na argumentoch, ktoré boli obsiahnuté v odvolaní zo dňa 19.6.2015, keďže napadnuté rozhodnutie je v napadnutej časti prakticky identické s rozhodnutím, ktoré bolo poškodenou napadnuté odvolaním zo dňa 19.6.2015. Nárok na náhradu škody uplatnila prostredníctvom skoršieho splnomocnenca do skončenia vyšetrovania, teda včas, čo napokon potvrdil aj odvolací súd. Poškodení v trestnom konaní uplatňujú nárok na náhradu škody voči obvinenému a titulom skutku, pre ktorý je obvinený stíhaný a inak tomu nebolo ani v tomto prípade. Nevidí žiaden relevantný rozdiel medzi uplatnením nároku s poznámkou, že vyčíslenie bude urobené neskôr a uplatnením nároku

s nejakou minimálnou škodou, a teda v tejto súvislosti nemožno poškodenej nič vytykať. Skorším splnomocnencom poškodenej nebol vyškolený a kvalifikovaný advokát, ale Slovenská katolícka charita, ktorá sa venuje predovšetkým sociálnej práci s obeťami obchodovania s ľuďmi. Pokiaľ by v konečnom dôsledku nebol poškodenej v trestnom konaní priznaný nárok na náhradu škody a to s odôvodnením, aké k nemu zaujal odvolací súd v uznesení zo dňa 6.10.2015, tak by nárok na náhradu škody nebol poškodenej priznaný v dôsledku toho, že jej nebola v konaní poskytnutá kvalifikovaná právna pomoc už v prípravnom konaní. Pokiaľ by bola nútená uplatniť nárok na náhradu škody v civilnom konaní po absolvovaní trestného konania, tak by vlastne pri jej práve na náhradu škody nemala k dispozícii účinný prostriedok nápravy a opakovane by mohlo dôjsť k sekundárnej viktimizácii poškodenej. V doplnení dôvodov odvolania ďalej poukazuje na ust. § 287 ods. 1 Tr. por., z ktorého vyplýva, že ak súd odsudzuje obžalovaného pre trestný čin, ktorým spôsobil inému škodu uvedenú v § 46 ods. 1, uloží mu spravidla v rozsudku, aby ju poškodenému nahradil. O náhrade škody má byť spravidla rozhodnuté preto, že pre poškodeného je procesne náročné a tiež zdĺhavé domáhať sa nároku na náhradu škody v dvoch konaniach, trestnom aj občianskoprávnom, ktoré majú dva základné stupne. To pre poškodeného znamená, že po tom, čo mu bola obvineným spôsobená škoda, ešte musí s obvineným absolvovať niekoľkoročné konania, v ktorých sa mnohé úkony vykonávajú opakovane a opakovane sa musí ako obeť stretávať s páchatelom, ktorý mu ublížil. Vzhľadom na charakter trestnej činnosti je opakované vykonanie úkonov a strety poškodenej s obvineným nevhodné a v konečnom dôsledku by mohlo viesť až do zásahu do ľudskej dôstojnosti v rozpore s čl. 19 ods. 1 Ústavy SR. V ďalšom poukazuje na čl. 15 ods. 2 a 3 Dohovoru Rady Európy o boji proti obchodovaniu s ľuďmi, podľa ktorého každá zmluvná strana ustanoví vo svojom vnútroštátnom právnom poriadku právo na právnu pomoc a bezplatnú právnu pomoc pre obeť podľa podmienok ustanovených jej vnútroštátnym právom a každá zmluvná strana ustanoví vo svojom vnútroštátnom právnom poriadku právo obetí na odškodnenie od páchatel'ov. V ďalšom potom na smernicu Európskeho parlamentu a rady 2011/36/EÚ z 5.4.2011 o prevencii obchodovania s ľuďmi a boji proti nemu a o ochrane obetí obchodovania, z ktorej okrem iného vyplýva, že bez toho, aby bolo dotknuté právo na obhajobu a v súlade s individuálnym posúdením osobnej situácie obeť príslušnými orgánmi členské štáty zabezpečia osobitné zaobchádzanie s obeťami obchodovania s ľuďmi, aby sa predišlo ich sekundárnej viktimizácii, a to tak, že sa v najširšom možnom rozsahu a v súlade s kritériami stanovenými vo vnútroštátnom práve, ako aj s pravidlami týkajúcimi sa diskrečného práva justičných orgánov, praxou a usmerneniami zabráni zbytočnému opakovaniu výsluchov v priebehu vyšetrovania, trestného konania a súdneho konania, vizuálnemu kontaktu obetí s obžalovaným, a to aj v priebehu výpovede, výpovedí na verejnom pojednávaní, ako aj zbytočnému kladeniu otázok týkajúcich sa súkromného života. Poškodená má za to, že pokiaľ nebude o náhrade jej vzniknutej škody rozhodnuté v trestnom konaní, bude to znamenať, že v Slovenskej republike nemala k dispozícii účinný právny prostriedok nápravy vo vzťahu k jej právam, ktoré boli porušené. V ďalšej časti odvolacích námietok potom poškodená poukazuje na skutočnosti, pre ktoré je podľa jej názoru napadnutý rozsudok nesprávny aj v časti, v ktorej ustálil súd prvého stupňa skutkový stav, teda proti výroku o vine. Vzhľadom na uvádzané skutočnosti poškodená navrhla, aby odvolací súd zmenil rozsudok v napadnutej časti, a to tak, že obžalovaného zaviazal na náhradu škody v uplatnenej výške 166 254,- Eur.

Na základe podaného odvolania preskúmal krajský súd na verejnom zasadnutí (ktoré vykonal v neprítomnosti odvolateľky a jej splnomocnenca, u ktorých bolo doručenie predvolania, resp. upovedomenia riadne vykázané a verejného zasadnutia sa nezúčastnili) napadnutý rozsudok v intenciách ust. § 317 ods. 1 Tr. por., podľa ktorého ak odvolací súd nezamietne odvolanie podľa § 316 ods. 1, alebo nezruší rozsudok podľa § 316 ods. 3, preskúma zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, proti ktorým odvolateľ podal odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo; pričom na chyby, ktoré neboli odvolaním vytykané, prihliadne len vtedy, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 a dospel k záveru, že odvolanie poškodenej nie je možné považovať za dôvodné.

Vo vzťahu k odvolacím námietkam poškodenej je potrebné v prvom rade uviesť, že okruh osôb, ktoré môžu rozsudok odvolaním napadnúť, ako aj výrok proti ktorému môžu odvolanie podať, upravuje ust. § 307 Tr. por.

Podľa § 307 ods. 1 písm. c) Tr. por. ak tento zákon neustanovuje inak, rozsudok môže odvolaním napadnúť poškodený pre nesprávnosť výroku o náhrade škody, resp. v zmysle odseku 2 uvedeného ustanovenia môže osoba oprávnená podať odvolanie proti niektorému výroku rozsudku ho napadnúť

aj preto, že taký výrok nebol urobený, ako aj pre porušenie ustanovení o konaní, ktoré predchádzalo rozsudku, ak toto porušenie mohlo spôsobiť, že výrok je nesprávny alebo že chýba.

Vzhľadom na uvedeným spôsobom vymedzený rozsah oprávnenia poškodeného napádať len nesprávnosť výroku o náhrade škody, nemohol krajský súd v žiadnom prípade preskúmať správnosť výroku o vine, resp. o treste (ktoré sa stali právoplatnými), ale svoju prieskumnú činnosť mohol obmedziť len na správnosť či nesprávnosť výroku, proti ktorému zákon poškodeného oprávňuje podať odvolanie, teda výroku o náhrade škody.

Aj keď poškodená v dôvodoch svojho odvolania prezentovala, že sa nestotožňuje so stanoviskom uvedeným v rozhodnutí krajského súdu (ide o uznesenie sp. zn. 1To/30/2015 zo dňa 6.10.2015, ktorým bol zrušený rozsudok okresného súdu zo dňa 5.6.2015), krajský súd na záveroch, ktoré prezentoval vo svojom predošlom rozhodnutí nemôže vo vzťahu k výroku o náhrade škody nič meniť a naďalej trvá na svojom závere, že prvostupňový súd nemal pre rozhodovanie o náhrade škody, teda ani rozhodnutie o priznaní nároku, ani výrok o odkázaní poškodenej na civilný proces, žiaden zákonný podklad.

Podľa § 287 ods. 1 Tr. por. ak súd odsudzuje obžalovaného pre trestný čin, ktorým spôsobil inému škodu uvedenú v § 46 ods. 1, uloží mu spravidla v rozsudku, aby ju poškodenému nahradil, ak bol nárok riadne a včas uplatnený.

Podľa § 46 ods. 3 Tr. por. poškodený, ktorý má podľa zákona proti obvinenému nárok na náhradu škody, ktorá mu bola spôsobená trestným činom, je tiež oprávnený navrhnúť, aby súd v odsudzujúcom rozsudku uložil obžalovanému povinnosť nahradiť túto škodu; návrh musí poškodený uplatniť najneskoršie do skončenia vyšetrovania alebo skráteného vyšetrovania. Z návrhu musí byť zrejmé, z akých dôvodov a v akej výške sa nárok na náhradu škody uplatňuje.

Na rozdiel od názoru prezentovaného v odvolaní, že nie je rozdiel medzi vyjadrením, že si uplatňuje náhradu škody, výšku ktorej vyčíslil neskôr a medzi uplatnením náhrady škody s uvedením aspoň minimálnej výšky, sa teda vzhľadom na vyššie citované ustanovenie zákona nemožno stotožniť, pretože zákon výslovne vyžaduje, aby z návrhu, ktorý musí byť uplatnený najneskôr do skončenia vyšetrovania, vyplývalo, z akých dôvodov a v akej výške sa nárok na náhradu škody uplatňuje.

O tom, ako to napokon vyplýva z obsahu zápisníc o výsluchu poškodenej z prípravného konania, bola poškodená pri každom svojom výsluchu riadne poučená.

Napriek uvedenému poučeniu si nárok na náhradu škody uplatňovala až prostredníctvom splnomocnenkyne podaním, ktoré je zo dňa 18.11.2014, ktorým splnomocnenkyňa ospravedlňuje neúčast' na preštudovaní spisu dňa 19.11.2014. Aj keď nevedno, kedy konkrétne uvedené podanie došlo, možno pripustiť, že nárok bol uplatnený včas. Tak, ako to však konštatoval krajský súd aj vo svojom predošlom rozhodnutí, uvedený nárok na náhradu škody nebol uplatnený riadne, pretože je v ňom uvedené len to, že žiada náhradu škody, ktorú vyčíslil v priebehu ďalšieho konania. Toto podanie teda nespĺňa kritériá na riadne uplatnenie nároku na náhradu škody tak, ako to vyžaduje ust. § 287 ods. 1 či 46 ods. 3 Tr. por. a z uvedeného dôvodu nemal prvostupňový súd o nároku na náhradu škody vôbec rozhodovať. Nič na tom nemôže zmeniť ani tvrdenie poškodenej v tom smere, že pokiaľ nebol nárok uplatnený riadne, malo sa tak stať v dôsledku nedostatočne poskytnutej právnej pomoci poškodenej. Rozhodnutie o tom, či sa nechá zastúpiť splnomocnencom a koho si za splnomocnenca vyberie je totiž len a len na poškodenom, je to jeho výlučné právo. Štát mu v tomto smere môže poskytnúť pomoc, rozhodne mu však nemôže ukladať žiadnu povinnosť (teda ani povinnosť nechať sa zastupovať splnomocnencom) a ani orgány činné v trestnom konaní ani súd nemajú absolútne žiadne oprávnenie skúmať, či ten, koho si poškodený ako splnomocnenca zvolil, je osobou dostatočne kvalifikovanou.

Z uvedených dôvodov krajský súd odvolanie poškodenej ako nedôvodné zamietol. Zrušiť napadnutý výrok vzhľadom na záver, že o náhrade škody nemalo byť rozhodované vôbec, totiž nemohol z dôvodu, že by takýmto spôsobom rozhodol v neprospech odvolateľky. jednohlasne

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu ďalší riadny opravný prostriedok nie je prípustný.